

• DOMOLJUB •



Izhaja zvečer vsak prvi
in tretji četrtek meseca.
Ako je ta dan praznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu

v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semeniške ulice
št. 2. Naročnina in inserati
pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Št. 22

V Ljubljani, dne 7. novembra 1901.

Leto XIV.

Skupaj držimo!

Katoliško ljudstvo na Kranjskem pokazalo se je pri zadnjih volitvah v najlepši slogi in edinosti. Katoliško ljudstvo slovensko je skupaj držalo in zato je tudi uspeh bil lep, naravnost imponanten!

Ta edinstvo se mora ohraniti, pa ne samo za volitve, temuč za vse javno in gospodarsko življenje. Potem bode kmalo ljudstvo na celi črti gospodar v deželi!

Pred vsem treba isto edinstvo in požrtvovalnost, ki se je kazala pri deželnih volitvah, pokazati in uporabiti tudi pri vseh drugih volitvah: pri občinskih, šolskih, cestnih itd.

Zlasti pa se mora ta edinstvo pokazati na gospodarskem polju. Tu mora veljati geslo: **Proč od liberalcev!** Proč od onih, ki blatijo naše svetinje, ki zaničujejo kmetijski stan, ki zatirajo katoliško ljudstvo. Ali ni nespametno, rediti neizprosnega sovražnika, ki nima drugega cilja, kot bogateti na stroške ljudstva in potem svoje bogastvo zlorabiti proti ljudstvu in njegovim svetinjam.

Ljudstvo ima tu v rokah svojo usodo — in usodo svojih sovražnikov.

Proč torej od tistih trgovcev in obrtnikov, ki so strastni privrženci liberalne stranke. Naj jih krmijo liberalci — katoliško ljudstvo zanje nima denarja. Saj je dosti trgovcev in obrtnikov krščanskega mišljenja — ali vsaj takih, ki niso naravnost sovražni ljudstvu. Dr. Tavčar je na shodu v Vipavi rekel: liberalcem groš, „klerikalcem“ pa knof! V rokah ljudstva je, da ta stavek obrne: ljud-

skim prijateljem groš — dr. Tavčarjevim hlapcem pa knof! To naj katoliško ljudstvo izvrši in hitro bode mir v deželi: lastni hlapci dr. Tavčarja se bodo spuntali zoper svojega gospodarja in iskali zopet prijaznost pri ljudstvu.

Skupaj toraj držimo tudi v tem — in mir bode zavladal v deželi.

V marsičem se je na polju gospodarstva dosegla ona edinstvo. V marsičem že velik del ljudstva skupaj drži.

To se kaže posebno lepo v naših zadrugah, zlasti v posojilnicah. Te so pa tudi liberalcem pravi trn v peti. Denar, ki se je popred stekal v same liberalne blagajne — ostane sedaj v poštenih, damačih rokah. Zato pa tudi liberalci, kjer le morejo, hujskajo zoper naše posojilnice. Samo, da bi ljudstvo svoj denar zopet nosilo v liberalne „kase“ in bi tako zopet prišlo v odvisnost liberalcev. Priprosta pamet da vsakemu, kam liberalci merijo. Pravi odgovor ljudstva je le eden: še bolj kot doslej okleniti se naših posojilnic. Naše posojilnice so ljudski zavodi, ki služijo samo ljudstvu in sicer nikomur. Poleg tega slonijo na neomejeni zavezi in so v rokah mož, katere poznamo. Torej: našim zavodom groš — liberalcem pa knof!

Ravno tako je z drugimi zadrugami, zlasti s kmetijskimi. Ne ozirajmo se na liberalno hujskanje. To mora vendar vsak otrok spoznati, kam to hujskanje meri. Uničiti zadruge, da ljudstvo postane zopet suženj liberalnih pijavk. Torej: oklenimo se zadrug, vsi do zadnjega. Našim zadrugam groš — liberalcem pa knof!

Oklenimo se torej tudi središča vseh naših zadev: Gospodarske zveze. Kako malenkosten je prispevek — kako velike ugodnosti, katere daje tudi posameznim članom — kmetovalcem. Brezplačno dobivaš izvrstni list „Narodni gospodar“, brezplačno dobivaš pravni svet! Torej v lastno svojo korist: Gospodarski zvezi groš — liberalcem pa knof!

V vsem skupaj držimo: potem smo nepremagljivi. Ne bo dolgo trpelo, in sovražnik bode ležal popolnoma premagan ob vznožju zmagoslavnega katoliškega ljudstva. V slogi je moč. Torej:

Skupaj držimo!

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

2. Male hranilnice.

Ako si hočeš izboljšati svoje gmotno stanje, moreš to le na dvojen način: prvič pridno delaj, drugič varčuj! Tako smo rekli zadnjič.

Še tako pridno delo brez varčevanja ti ne pomore na noge. Če skrbiš samo za danes in ne misliš na prihodnost, nikoli si ne opomoreš.

Kako je treba varčevati, o tem hočemo po novem letu v „Domoljubu“ obširneje pisati. Za danes samo toliko: Misel varčevanja bi morala prešiniti vse naše ljudstvo, vse od mladega do starega, od revnega do premožnega. Pri nas ima komaj deseti del prebivalstva nekoliko zapopadka o varčevanju. Zlasti bo treba navajati mlade ljudi k varčevanju; mladina je v tem oziru skoro popolnoma sama sebi prepuščena; a mlad človek, sam sebi prepuščen, se veliko prej navadi zapravljati, kot hraniti in varčevati. Zato začnimo zbirati mladino in organizujemo jo za varčevanje v tako imenovanih malih hranilnicah ali „čebelicah“.

Snovanje takih hranilnic ne dela posebnih težav. Najbolje je, če se lotijo te naloge Marijine družbe, katerih imamo že lepo število v naši deželi. Priporočamo sledeči način:

Vsaka Marijina družba ima svojo malo hranilnico, v to nosijo udje družbe prihranjene svote.

Vodnik duhovnik imenuje za poslovanje pri mali hranilnici dva uda Marijine družbe, ki imata za to sposobnost in veselje. V začetku bo moral seveda sam voditi, v par tednih se bosta uda toliko izurila, da bo njemu ostalo le nadzorstvo. Vloženi zneski se zapisujejo v blagajnični dnevnik, in v glavno knjigo vlog, vsak varčevalec pa dobi malo hranilno knjižico. (Vse te tiskovine so že pripravljene in se dobivajo v Katol. tiskarni v

Ljubljani.) Denar se pobira navadno vsako nedeljo ob določeni uri. Kar se nabere, se vsaki teden vloži v domačo hranilnico, za kar bi morala družba imeti večjo vložno knjižico. Kadar se rabi denar, se pa ravno tako brez težav vzdigne.

Kjer nimajo domače hranilnice, bi se denar nalagal pri bližnji posojilnici ali pri Ljudski posojilnici v Ljubljani in sicer po položnici brez posebnih stroškov in ravno tako zopet lahko vzdigal.

Stroškov ne bi bilo skoro nobenih. Stroške za male vložne knjižice bodo družbeniki sami plačevali (izvod stane 3 kr.), drugega posebnega pa razen dnevnika in glavne knjige tako ni. Obrestovalo bi se lahko povsod po 4%. Prihodnjič priobčimo natančna pravila za te male hranilnice.

Njihova važnost za prihodnost našega naroda je jasna.

1. V Marijinih družbah so večinoma mladi ljudje, ki bi se naučili varčevati. V dosedanje hranilnice mladina ne nosi veliko; posebno male zneske se sramuje nositi. Zasluži se pa vendar marsikaka kronica, ki bi se lahko dejala na stran. A v žepu je mladi človek ne more dolgo trpeti. Pri prvi priložnosti bo šla skozi grlo, ali pa se bo potratila za kako nepotrebno igračo ali obleko. Ko bo pa videl, da vsi drugi varčujejo, ga bo sram, da bi sam ničesar ne imel, pa bo nesel svojo kronico hraniti. Če je enkrat na gorkem, jo pa noben brez posebnega vzroka ne bo preveč rad ven vzel, veselilo ga bo, če pride kmalu še druga zraven in spolnilo se bo: „Iz malega raste veliko.“ Če nalagaš vsak mesec eno krono, boš imel v 10 letih z obrestmi 164 K 52 h, v 20 letih 359 K 68 h, v 25 letih 505 K 38 h (ako se obrestuje kapital po 4%). Ko bi pa vlagal vsak mesec 2 K, imaš v 25 letih 1010 K 76 h.

Kaj ne, to so že lepi denarci? Pri nas je veliko, veliko takih, ki bi lahko prihranili, dokler so mladi in trdni, vsak mesec več ko 5 kron! Tako pa vse napravijo in so na starost drugim v nadlego.

2. Kdor se nauči hraniti, priuči se s tem tudi zatajevanju. Kdor hrani in pazi na krajcarje, ne bo svojega težko prisluženega denarja izmetal za vsako neumnost. Na ta način bi se mladeniči bolj kakor z družbami treznosti obvarovali pijančevanja, ponočnega rogoviljenja in drugih nerednosti. Kdor zna izmladega dobro varčevati, ne bo nikoli pravi pijanec. Tudi pri dekletih bi se to poznalo; odvadile bi se nepotrebne ničemurnosti. Kar se sedaj zasluži, gre skoro vse za cunje. Na stara leta pa še za potrebo nimajo in gredo po vaških številkah okrog.

3. Na ta način si bomo vzgojili dobrih gospodarjev in gospodinj. Največ kmečkih posestev propade, ker ne zna ne gospodar ne gospodinja gospodariti, ne varčevati. Če se bo kdo tega mlad naučil, bo star še bolje znal. Tako bomo vzgojili čisto drugačen rod in organizacija bo vedno bolj popolna in stanovitna.

5. Pomnožilo se bo počasi narodovo premoženje in z njim narodova moč in blagostanje, da ne bo naš kmet več berač na rodni zemlji; postal bo samostojnejši, kar je podlaga močnatosti in značajnosti.

5. Kjer še nimajo posojilnice in hranilnice, bi bila ravno mala hranilnica začetek zadružne rajfajznovke. Ko bi se videlo, kaj je mogoče doseči z malim in bi se ljudje seznanili s poslovanjem hranilnice, bo prava igrača vpeljati posojilnico. Tako bi se najložje in najbolje dognalo, kje še potrebujemo novih rajfajznovk.

To bi bili glavni vzroki, ki nas morajo napotiti, da se z vso resnostjo povsod lotimo snovanja malih hranilnic. To bo velik korak naprej v izpopolnitvi naše organizacije. Liberalci imajo ob času volitev polna usta obljub za blagor ljudstva, mi pa pokažimo po končanih volitvah, da nam je blagor ljudstva res pri srcu. Pri tem nas bodo gotovo še liberalci podpirali, ki pravijo, da hočemo imeti Marijine družbe le za molzne krave, po katerih bi radi zadnji vinar spravili iz ljudstva. Sedaj bodo videli, da imamo ravno nasprotni namen, ter nam bodo — če so dosledni — zvesto pomagali!

In Ti dragi bravec, draga bravka, sta tudi poklicana, da pomagata k povzdigi našega ljudstva. Skrbita po svojih močeh, da se osnuje tudi v vajinem kraju mala hranilnica in navdušujta druge za to. Če le moreta utrgati kako kronico, prinesita jo z veseljem v ta tolikanj potrebni domači zavod, saj sadove bota na starost sama uživala.

Liberalne lumparije in liberalni nevedneži.

Nikjer se lumparija z nevednostjo tako lepo ne strinja, kakor pri slovenskih liberalcih. Res nečuvno je, da si upajo liberalci s temi lastnostmi med naše poštene kmete in se jim s svojim lažnim „Rodoljubom“ usiljevati za nekake učitelje in svetovavce. Posebno radi liberalci jemlje na rešeto naše poslance, dasi bi bilo dosti boljše, ako bi liberalci namestu za naše poslance skrbeli za svoje liberalne poslance, katerih celo takrat v zbornici ni, kadar je kaka važna, ljud-

stvu koristna zadeva v razpravi. Tega seveda liberalci nočejo videti. Vse delo liberalcev obstoji v tem, da mečejo našim posalcem pri delu polena pod noge.

Sedaj so liberalci zopet nekaj pogruntali. V „Narodu“ in v „Rodoljubu“ pišejo, da so klerikalci zoper odstranitev borzne špekulacije z žitom in da so vsi „pošteni“ liberalci zanje in da bodo naše katoliške poslance prisilili, da bodo morali proti svoji volji glasovati za odpravo takozvane terminske kupčije s kmetijskimi pridelki. Ta je pa res debela! Ali mislijo ljudje okoli „Rodoljuba“, da ne vemo, čigava ustanova je terminska kupčija na borzi? Pri nas že skoro vsak otrok ve, da so ravno židovski liberalci njeni ustanovitelji in sedanji gojitelji, ki zdaj na trgovinsko in poljedelsko ministerstvo pritiskajo z vso silo in rabijo vse svoje tajne in zvite uplive, da bi preprečili prepoved te kupčije, od katere tako prijetno na stroške kmeta bogatí liberalni kapitalizem. Proti terminski kupčiji so bile že od nekdaj katoliške stranke, liberalci so jih pa radi tega, ker niso hoteli katoliški poslanci podpirati bogatih liberalcev pri tem izsesovanju, psovali z „mračnjaki“. Tudi naša slovenska katoliško-narodna stranka se je z vso silo upirala tem kapitalističnim zlorabam in je kot poglavitno protiliberalno točko sprejela v svoj program boj proti tej grdi kupčiji.

Kdaj so liberalci kaj takega sklenili? Kateri njihov shod se je postavil za to, da se tudi v tem oziru da pravica kmetu? Noben! Drugi slovenski katoliški shod pa ima glede te točke sledečo resolucijo: „Trgovina z žitom na borzah se mora temeljito preustrojiti in odpraviti takozvani spekulativni prometna termine.“

Glede terminske kupčije je ministerstvo sklicalo tudi neko enketo, katere posvetovanja so bila ugodna za kmeta. In kdo je tu v teh posvetovanjih najodločnejše nastopal za kmeta? Naš poslanec Povše!

Poslanec Povše je odločno zagovarjal to splošno ljudsko zahtevo ter je pri tem izrazil mnenje katoliško narodnih poslancev in vse naše stranke. Tudi vse druge krščanske stranke stojte nepremično na sem stališču. Liberalci naj torej svoje jude spreobračajo ne pa onih, ki že sami vedo, kaj jim je storiti.

Posvetimo naj pa liberalcem še z drugo bakljo, saj vemo, da prav nezadostno celo njihovi prvaki zasledujejo tek državnozborskih razprav in torej ne morejo dosti vedeti, kaj se v zbornici godi.

V seji dne 21. februarja 1901, torej že začetkom zasedanja je poslanec dr. Šusteršič s tovariši vložil ostro interpelacijo na poljedelskega ministra, v kateri tega vprašuje, „je-li voljan že vendar enkrat ustreči želji, ki jo že vrsto let izražajo vsi krogi avstrijskih kmetov, in predložiti načrt zakona, s katerim se prepoveduje termino-kupčija s poljedelskimi pridelki.“ To interpelacijo za odpravo termino-kupčije je podpisalo s predlagateljem 20 poslancev.

To je resnica, ki stoji v zapisniku državnega zbora črno na belem. „Rodoljub“ naj torej vpridhodnjič pazi, da s svojimi „nauki“ ne pride par mesecev prepozno, sicer bo „Rodoljub“ za najneumnejše liberalce postal preneumen! Kaj pa so že Tavčar in Plantan v zgoraj označenem pogledu storili? Nič! Poslanci dr. Šusteršič, Povše, dr. Žitnik, Pogačnik, Pfeifer in drugi naši poslanci so se takoj zavedli svoje dolžnosti, liberalci pa še do danes niso storili v tem oziru koraka!

Kaj bosta naredila ministra, tega ne vemo. Saj je ministerski predsednik sam izjavil, da vlada ne pristopi k nobeni stranki. Vlada je „vladna“ ne pa „klerikalna“. Mogoče je, da bi se vlada dala morda preplašiti spletkam kapitalistov. To se je zadnja leta že dostikrat zgodilo. Zato pa morajo ljudski zastopniki ostati neomajni. Za naše katoliško-narodne poslance se ni bati, oni že vedo, kaj so sklenili na tolikih katoliških shodih. Liberalce pa tako samo hinavščina drži po konci.

Deželnozborske volitve.

Od mnogih strani došle so osrednjemu volivnemu odboru pritožbe o nepravilnostih pri volitvah in o pristranskem postopanju. Nabralo se je že dokaj gradiva. Da pa bode mogoče v tej zadevi uspešno nastopiti, prosimo vse gg. zaupnike in somišljenike sploh, naj nam vsako nepravilnost, ki se je pripetila povodom deželnozborskih volitev — bodisi od nasprotne stranke, ali od kakega uradnika ali od katerekoli strani, takoj naznanijo, navedši ob enem dokaze za dotična dejstva.

Naslov: Dr. Ivan Šusteršič, advokat v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 22. okt. 1901.

Osrednji volivni odbor
katoliško-narodne stranke.

• Listek. •

Krivica s krivico.

(Gorska novela. — Spisal P. P.)

(Dalje.)

III.

Andrejček je izprevidel, da bi bilo voč kot zastonj pregovarjati Naceta, naj Urbanurju prepusti hišterno in naj oba lepo mirno živita pod eno streho. Poznal je Nacetovo trmoglavost. Upal že poprej ni veliko, a zadnji pogovor ga je prepričal docela, da je ostal Nace tisti kot je bil.

Zato pa ni preostajalo družega, ko da mora Nace od hiše.

Da bi zavoljo Naceta, ki je bil Andrejčku itak samo v škodo in nadlego, puščal na cedilu Urbanurja — tega ne! To je sklenil Andrejček prvi hip, dasi še ni vedel, kako bo odpravil Naceta.

Poskusiti pa je hotel, da ga odpravi, če mogoče, najpoprej izlepa.

In kaj mu poreče v ta namen!?

Ha, takole mu poreče: da hišterna ni mnogo vredna; da so ščurki zgoraj; pa da zebe po zimi vedno bolj, zato ker so okna vedno slabejša in stekla ne drže. Lah v vasi pa — (tudi to mu poreče) — ima sobo, ki je zložnejša; ko bi stanoval pri Lahu, bi imel krčmo in tovariše v bližini... In obljubil mu bo — (to, je mislil, bo izdalo pri Nacetu še največ) — obljubil mu bo, da mu izplača obenem vse tiste krone, ki jih ima še pri njem. Na to bo pa Nace vesel pobral denar in šel — —

In če bo Nacetu povedal vse to enkrat, ko bo ta pri pri najboljši volji — o, potem ni misliti, da bi ne dosegel tega, kar želi...

Ko bi pa — (tudi na to je pomislil Andrejček) — ko bi pa Nace le ne hotel in bi navzlic vsemu ostal trdovraten, — no, potem Andrejček ne bo več izbiral besed... Potem ga bo kar izgrda in mu rekel: »Pojdi!«

To pa bo seveda zadnje in šele potem, ako vse drugo ne bo doseglo namena.

In da ima Andrejček pravico tudi do tega, kdo bi dvomil! Saj je že rajni oče želel, naj gre Nace od hiše. Pa tudi za hišo bo bolje, ako gré. Kdo bi ne verjel, da bi prišlo res do tega, kar je že večkrat kdo rekel: »Svoj denar bo zapil, potem bo pa prišla na vrsto hiša in mlin —« Ta bi bila lepa! Potem (kdo bi ne uganil) potem bi kravica, namesto da bi se ena dokupila, šla od hiše še ta, ki je sedaj v

hlevu... In zanjo bi šla nazadnje še hiša in mlin! Nikdar!

In z neko nevoljo si je Andrejček ponavljal v duhu, kako mu poreče:

»Pojdi! Niti en dan te ne maram več! Že rajni oče — Bog mu daj dobro — je vedel, da si za nesrečo v hiši!«

In šel bo — nerad sicer, a šel bo le!

In po pravici se mu bo godilo. Kakor je storil z Urbanurjem, tako se bo vračalo njemu. Pravica mora biti.

Urbanur pa — ta mora domov — in to prav v kratkem!

In še tisti dan je šel Andrejček na pošto ter poprosil poštarja, češ:

»Pisala bova... Na Štajersko bova pisala!«

»Urbanurju?«

»Urbanurju, da! In tako zapišite, da naj pride. In pa kmalu naj pride.«

Poštar je zapisal, kakor mu je veleval Andrejček in pismo je odromalo na Štajersko.

Poslej je bilo videti Andrejčka, kako je ves vesel in zamišljen, roke na hrbtu, hodil okrog jezov in okrog hiše zadovoljno se smehljajoč. Hodil je iz hiše v hlev in zopet nazaj. In ko bi bil kdo pogledal za njim v hlev, bi bil videl, kako je z veseljem ogledoval suho kravico, jo gladil po čelu med rogovoma in ji nekaj pravil, da poslej ne bo več sama — zato ker bo Urbanur prišel...

In sam pri sebi je koval načrte, kako bo potem ko bo Urbanur prišel.

Kako bi pa moglo biti drugače kot takole — tako je modroval sam pri sebi —: Urbanur bo prišel Nace bo šel. Nacetu se bo odštel tisti denar, kar ga ima še. In Urbanur bo potem zalagal hišo. V hlevu boste stali dve kravici: ena hrvaške pasmi, drugo bo kupil od Muha (lepe kravica je to) in živinica se bo redila, in priredilo se bo kaj.

Da bi Naceta le izgrda ne bilo treba pregnati, to je bila edina skrb, ki jo je imel Andrejček. Res da se ga ne boji — (tako je verjel Andrejček samemu sebi) — a vendar bi bil imel rajši opraviti z njim izlepa kot izgrda.

Zato pa je mislil na vse strani, kako ga bo ogovoril in kdaj ga bo —

Naposled se je odločil, da poskusi svojo srečo kadar bo Naceta dobil pri dobri volji. In sicer se ga bo lotil oprezno. Govoril bo in pregovarjal ga bo samo toliko časa, kot bo videl, da je pri dobri volji. Ako bi pa videl na njem kak znak nevolje (recimo, da bi se mu žlica tresla pri jedi, ali da bi začel tlačiti klobuk na čelo), tedaj bo to Andrejčku svarilno znamenje, da naj odjenja. In potem ga bo pustil ter čakal druge prilike —

Neki večer je res kazalo, da bo treba začeti. Nace je bil prišel domov prej ko po navadi. Odkar sta imela z Andrejčkom prepir glede Urbanurja, je hodil domov vsak večer, kar dotlej ni imel navado. Hodil je pozno in sicer zato, da je Andrejčka budil in ga jezil ropotaje s kjučem in hodé po sobi gori in doli. Ta večer pa je prišel domov, ko je bil še Andrejček pokonci. Ni bilo videti, da bi bil ravno slabe volje

Andrejček je bil skuhal večerjo — in ko je videl, da je Nace sedel, je postavil skledo predenj in mu rekel:

»Na, jej! Jaz nisem lačen.«

V skledi pa so bili baš krompirjevi krhlji — in te je imel Nace najrajši.

Glejte, in Nace se jih ni branil. Telebil je klobuk v kot in se spravil nadnje. In to je bilo dobro znamenje za Andrejčka.

»Sem nalašč počakal, če morda prideš...«

Nace je molčal.

»Ali je tema zunaj? Pa saj je še nekaj meseca. Pot je grda, jeli?«

»Grda gori ali doli —«

Andrejčka je oplašilo... Čemu govori tako zadirčno?

Opazoval je Nacetovo roko, in zdelo se mu je, da je mirna.

Čemu potem tako vpije? Morebiti so imeli v gostilni kaj navskriž. Kaj neki?

»Ali je Lah že popravil hišo?«

»Ne vem —«

Morebiti bo pa sam začel — si je mislil Andrejček.

In res je Nace sam začel.

»Kaj komu mari, če pijem — kaj?«

»Nič! je pritrdil Andrejček — »to nikomur nič mari...« dasi je sam bil tisti, ki mu je bilo veliko mari za to.

Nacetu je bilo všeč, da ima vsaj enega, ki mu pritruje. Molčal je še nekaj časa, toda na laseh, ki si jih je vztrajno gladil na čelo, je bilo poznati, da bo govoril.

»Kdo ti pa kaj očita radi tega?«

»Žagar!«

»Kaj pa?«

»Koliko da pijem! In če pijem, naj pijem! Ali bo mar on plačeval za meno?«

»On ne bo nič plačeval!«

Hm! Andrejček je dobro vedel, kdo bo tisti, ki bo plačeval...

»Potem pa še pravi — hahaha! Pa saj ni, da bi govoril.«

»Kaj pravi?«

»Premisli!« — in hlastno se je obrnil do Andrejčka in pol čeljusti rjavih zob se mu je žolto zasvetilo ob luči. »Pomisli, hahaha! Pravi, da se bom zvrnil raz brv in utonil.«

»Zvrnil, ha!« — in tudi Andrejček se je smejal, zato, da je ustregel Nacetu.

Črez malo časa pa je pripomnil:

»Saj brv ima držaje!«

„In ko bi jih tudi ne imela — ali misliš, da se kar tako zvrne?«

»A!«

Andrejček je nevoljno zamahnil z roko, kot bi se samo po sebi umelo, da ne.

»Pravi, da je brv trhla... Hm, ali je res trhla? Povej!«

»Ni! In ko bi tudi res bila... Žagar ne hodi čezno!«

»In pa ko bi se zvrnil, ali bi Žagar plačeval pogreb — kaj?«

»Nič bi ne plačeval —«

Andrejček je zopet jako dobro vedel, kdo bi plačeval.

In ko bi tudi moral plačevati — zdelo se mu je, da bi rad plačal, zato da bi bil prost potem...

Ta želja je prišla Andrejčku mimogrede in čutil je, da ga je ob tem nekaj pogrela — nekaj kakor takrat, ko je Urbanur ponujal v pismu dvajset na leto. Pa to je bilo le za hip. Misel se mu ni zdela ravno dobra, zato si jo je hitro pregnal in mislil na drugo —

»Utonil ne boš a prehladil se boš enkrat!« je rekel Nacetu in s tem je mislil napeljati pogovor na svoje zadeve.

»Zakaj se bom prehladil?« ga je zavrnil Nace in dvignil glavo, kot bi mu hotel že naprej oporekati. Nekaj kakor jeza se mu je brala v očeh in roka, ki je držala žlico, se mu je zatrešla. To je splašilo Andrejčka. Izpoznal je, da se naposled le še vedno boji Naceta. Ta zavest pa ga je razburjala še bolj...

»Tako mislim, khm! Tako... Čem reči... ker ponoči hodiš... Zdaj jeseni, ko so hladne noči. In — to sem tudi hotel reči — zato, ker je zgoraj mraz.«

»Kje je mraz?«

»Zgoraj v hišterni. — In potem moraš še spati v tej mrzlini. Pozimi je že celo mraz zgoraj!«

»To in pa nič!«

»Sem že mislil, da bi zakuril — pa soba ne drži. Šip manjka pri oknih.«

Nace je molčal.

»In pa ščurki so se zaredili.«

Nace ni hotel razumeti.

Kaj ko bi posegel kar v sredo!

»Lah, pravijo, bo napravil lepo sobo pod strcho, kaj ne?«

»Bo!«

»Kaj ko bi — pa ne zameri — ko bi si tam poiskal stanovanja. Saj bi te izplačal. Vse bi ti dal, kar imaš pri meni in še nekaj povrhu —«

»Kaj — ?« je zarjul Nace. »Kaj? Revše, ti me boš gonilo od doma? Ti? Ne grem, ko bi mi Lah zastonj ponujal sobo! Nalašč ne grem!«

In vrgel je jezno žlico po mizi, vzel klobuk in odšel.

Par minut pozneje je bilo slišati, kako je zgoraj zaropotal ključ v ključavnici, kako so se vrata hišterne odprla in zopet zaloputnila in kako se je strop skoraj tresel pod njim, ko je hodil iz kota v kot mrmraje venomer:

»Tu zgoraj bom samo jaz! Proketo, tu zgoraj bom jaz!«

Spodaj ob mizi pa je še dolgo v noč slonel Andrejček in zrl v temo. Zrl je, kakor zadnjič: zdaj tja gor v oblake, zdaj po grapi naprej nekam v daljavo. Oblaki se niso bojevali kakor zadnjič; ena sama plast, gosta in črna, je bila razpredena čez nebo in lunin svit ni mogel prodreti do zemlje. Sicer pa ko bi tudi bil prodril — kaj bi bil osvetil ta lunin svit! Malo ali pa nič; zakaj mlaj se je bližal in lune je bilo le mal kosček. V luninen svitu bi se morda videl kos polja in par senc — in še to le temno in površno. In tak pogled je žalosten, ker budi tudi v duši nekaj temnega in nejasnega... Zato pa je bilo Andrejčku všeč, da je bila tema tam zunaj; saj je bilo v njegovi duši tudi temno, tako temno...

IV.

»Nič! Vse zastonj!«

To je bila prva misel Andrejčkova drugo jutro ko se je šele napol prebudil in je že dan gledal skozi okna.

»Nič! vse zastonj!«

In kot posledica tega se mu je rodila takoj neka nova, a tako tuja misel, da se je Andrejček prvi hip ustrašil samega sebe in ni hotel misliti na to. Ko pa se mu je misel vrinila zopet, jo je vendar pogledal od blizu. In potem je šele izpoznal, da misel ta ni tako nova kot se mu je videla prvi hip. Saj se mu je pravzaprav že vso noč pletla po glavi in je sedaj v jutro le bolj jasno in očitno stopila na dan.

»Brv — seve — — brv je slaba...«

Pa čemu bi mislil o tem!

Andrejček nalašč ni hotel misliti na brv.

Toda, misel je bila na površju vedno iznova.

»Brv — in nič drugzega ko brv... Zakaj neki? Nalašč ne!«

In postal je je jezen ter se obrnil dvakrat v postelji.

Zastonj! Misel na brv je bila zopet tu!

Sedel je na postelji, udaril se z roko po čelu in rekel:

»Kaj hoče ta brv? Kaj?«

In hotel je premisliti trezno in počasi, kaj je pravzaprav z brvijo.

Ha — nič! Dva hloda, zbita in položena drug poleg drugega črez vodo — to je vse. To je brv! Poprej je služila mesto brvi lestva in par desek. Potem je pa ob deževju, ko so hudourniki narastli v Kremeniku in pridrvili iz hribov doli — potem je bila lestvica preslaba. Zato je rajni Berljaj napravil brv in sicer malo višje, da je voda ni mogla doseči. In tako je nastala brv — ljudje so ji rekli Brljajeva brv, zato ker se je hodilo iz vasi črez to brv samo k Berljaju. Pravzaprav pa se za brv nihče ni posebno brigal. In tako je tekom let morda res začela že trohneti. Morda —, ako je Žagar videl... Sicer pa četudi bi bila: ali je bilo treba praviti Nacetu? Čemu —?»

Pa kaj pravzaprav hoče ta brv — kaj?

Da bi se zlomila pod Nacetom! Ha, to je neumno misliti! Toliko časa se ni, pa bi se morala ravno zdaj? In ravno pod Nacetom?

In ko bi se —

Ne, tega želeli ni smel! Ne, ne! Ta želja bi bila grešna in krivična! Ne! Ne!

Planil je pokoncu in se začel oblačiti.

Medtem se je trudil, da bi mislil na kaj drugega. Mislil je na Peklarjevo pšenico, ki jo je imel smleti še danes: celo tega se je spomnil, da je meh počen pri štuhi in da bi se znalo pastirju raztresati po potu... In na Posavca je mislil. Njemu je imel zanesti moko, ker je stari prejšnji dan padel raz streho in ne bo mogel ponjo. Vsega tega se je domislil Andrejček.

A nazadnje je prišla na vrsto vendarle misel na brv...

Kaj, ko bi šel, ter si brv dodobra ogledal? Ko bi se prepričal, da brv niti trhla ni, potem bi bil morda miren.

In res je šel. Napravil se je ter šel ob bregu poleg potoka.

Lep dan je bil. Solnce je posijalo in rosa se je zalesketala v solncu; rosne kapljice so se svetile po travi in grmovju.

Pa Andrejček ni utegnil misliti na lep dan in na rosne kapljice — njemu je bilo za brv.

Ogledoval si je torej brv.

Tramova sta bila še vedno zbita, držaji so bili celi in koli, ki so bili zasajeni v zemljo, so držali močno... Brv je bila trdna, kdo bi dvomil! Pač —

tam spodaj, tam na sredi — tam je bilo videti preperelo — (pogledal je od bližje) — da, tam je bilo preperelo. Sicer pa je bilo to le v majhnem obsegu! In močan gaber je molil svoje veje nad brv, kot bi hotel v zadnjem hipu priskočiti na pomoč — ako treba —

Andrejčka je nekaj zapelo krog srca. Misel na ta gaber mu je porodila v duši čudnih občutkov. Kaj je neki bilo?

Aha, sanjalo se mu je o tem gabru! To noč je imel hude sanje. Kako je že bilo?

Takole je bilo v sanjah: on in pa Žagar sta se pogovarjala.

»Oni gaber ob levi — tako je pravil Žagar skrivnostno in namigaval z očmi — oni gaber, ali veš, zakaj bi se dal porabiti?«

Andrejček se ni mogel domisliti, zakaj bi se dal porabiti.

»Zato vidiš — (in zopet je namigaval z očmi) — zato, da bi se vrv privezala za vejo...«

»Vrv —? Zakaj —?«

»Ovil bi jo potem okrog brvi —«

»A?!«

»In držala bi tako trdno, da bi se brv ne zlomila, ko bi šel —«

Andrejček je pričakoval nestrpnost, kaj bo.

»In bi šel in bi žagal... žagal...«

Andrejčka je izpreletelo...

»Žagal bi in žagal... in žaga bi hrščala... in voda bi šumela tam spodaj... in odmevalo bi v globočinah...«

»Kako to? Saj grapa ni globoka — si je upal ugovarjati Andrejček.

»Sedaj ni... A bila bi po nalivu, ko bi poprej v Kremeniku deževalo in potem bi bila noč, temna noč — —«

»In potem —?«

»Potem bi splezal na gaber in odrezal vrv — n brv bi stala...«

»In potem —?«

»Potem bi bila noč, temna noč... In nekdo bi se vračal iz gostilne — —«

Andrejček je zakričal strahu in se — zbudil!

Kako so bile to grozne sanje! Ko se je zbudil, mu je tekkel pot po obrazu in pri srcu mu je bilo tako tesno, kot da mu nekdo vrv ovija okrog vratu, hoteč ga vdušiti.

In tudi še sedaj si je z močjo izbijal ono misel — ono grešno misel...

»O Bog — ne, ne!«

A vendar je čutil, kako ga je bila obvladala misel vsega in kako dobiva moč nad njim bolj in bolj...

(Dalje.)

Politični razgled.

O *državnem zboru* se poroča, da bo sedanje njegovo zasedanje trajalo dva meseca; sredi decembra se prekine, na kar prično zborovati deželni zbori. Zasedanje teh bo tudi trajalo kakšna dva meseca v novem letu, na to bo državni zbor zopet začel s svojim delom koncem februarja. Pri otvoritvi državnega zbora 17. okt. je imel min. predsednik dr. Körber govor, katerega glavne misli so te le: Ko bo vlada sklepala trgovske pogodbe z vnanjimi državami in gospodarsko pogodbo z Ogrsko, tedaj se bo pred vsem ozirala na koristi cele monarhije; ravnotako bo v vprašanju nemškega carinskega tarifa z vso odločnostjo zastopala korist Avstrije. Za doma pa je vlada mnenja, da se ne sme pridružiti nobeni sedanjih političnih strank; biti mora nad njimi. Stranke so pri nas lahko narodne, vlada ne sme biti. K sklepu je pozival vse stranke, naj pomagajo, da se državni proračun reši o pravem času. To so lepe besede; ko bi jim pač tudi odgovarjala dejanja vlade! — Skrajno nejasen in tudi zelo kritičen je sedanji parlamentarni položaj; ministerskemu predsedniku dela silne skrbi. Glavna naloga zborova je rešitev proračuna. Namensto tega so pa poslanci sejo za sejo vlagali »nujne« predloge ter ž njimi trčili zbornici čas. Rekel je, naj odnehajo s svojimi predlogi ter se lotijo proračuna, »sicer zna priti kaj hujšega, kot je sedanji položaj.« Rekel je, da odstopi on in vsi drugi ministri, ali pa bo razpuščen državni zbor. No, nazadnje so se različni klubi pobotali z vlado; večina poslancev je umaknila svoje »nujne« predloge, in začeli so z branjem proračuna. Ta izkazuje za leto 1902 skupnih izdatkov 1.685.117.944 K in 1.685.966.357 K skupnega pokritja; prebitek torej znaša 848.413 K. — »Slovanski centrum«, katerega načelnik je zopet dr. Šusteršič, se je izjavil za popolnoma neodvisno politiko; razsojal bo vsa vprašanja edino le s stališča ljudskih koristi in po tem uravnaval svoje politične korake. — Pri razpravi o proračunu sta izmed kranjskih Slovencev govorila Pogačnik in dr. Ferjančič. Prvi je slikal razmere, kakršne so, in v vsakem ozirugovoril kot državnik, ki v državnem zboru zastopa obče-slovenske koristi. Fr. Ferjančič je v začetku dobro govoril o nemškem državnem jeziku in nemškem uradovanju, proti koncu pa se ni mogel zdržati, da bi ne bil vlekel na dan pred državno zbornico domačih prepričkov ter klical na pomoč vlado zoper svoj lastni narod. Poslanci, ki niso prijatelji našega naroda so ga obsojali in se čudili, da je nekdanji zbornični podpredsednik postal tako »malenkosten«. Tako pač ni govoril noben slovenski poslanec pri proračunski razpravi. To priložnost porabijo poslanci vseh narodov vedno v to, da spravijo v proračun ugodne postavke za svoj narod, da se za domačo deželo določi v proračunu vsota za kakšno veliko potrebo. Naši liberalci pa pri tej priliki jadikujejo in naravnost priporočajo vladi, naj se za nobeno ceno ne da premotiti, da bi slovenskemu narodu kaj dala. Če pošljamo na Dunaj poslance, ki imajo take proračunske govore, potem ni čudno, da se nas niti v lastni domovini ne upošteva; da bi nas smatrali enake vrednosti z drugimi

narodi, o tem ni niti govora. Zato nas lahko ves svet prezira, takim našim poslancem pa na glas smeje. In še to je treba poudariti, da se je to zgodilo od slovenskega zastopnika, od katerega, dasi je voljen »na napredni podlagi«, še človek kaj pričakuje! So pa že močje, ki si jih je izbralo naše katoliško ljudstvo, vse drugačni. Ti pa delajo in naredbe, kar se o takih razmerah sploh da narediti. — Nujni predlogi: Dr. Šusteršič in tovariši so predlagali, da naj vlada dovoli podpore pogorelcem v Gorenji vasi pri Ribnici; dalje zahtevajo podpore sploh za vse one kraje na Kranjskem, koder je deževje napravilo občutljivo škodo. Robič in tovariši so vložili predlog glede uravnave spodnještajerskih rek in drugi predlog za državno podporo vsled raznih povodenj. 21. okt. je bil soglasno sprejet nujni predlog posl. Vychodila, naj se odpravijo vse državne mitnice; soglasno je nadalje obveljal predlog, da mora ta zakon stopiti v veljavo s 1. januarjem prihodnjega leta. Nemški liberalci dr. Gross je vložil ugovor glede »velikanske« nevarnosti, ki preti Avstriji od kongregacij, ki se izizselijo iz Francije. Naučni minister dr. Hartel je v odgovoru povedal, da so dosedaj dosle v tem oziru le tri prošnje. In vlada je dovolila samo petin-dvajsetim Karmeličankam bivanje v državi. In pred temi se tresejo liberalci v Avstriji! Poslanec Pogačnik s tovariši je vložil oster ugovor na železniškega ministra, da se pri grajenju železnice skozi Bohinj in skozi Karavanke jemljejo tuji podjetniki in delavci. Veliko se razpravlja v zbornici in po odsekah o odpravi termino kupčije z žitom na borzi. Velika večina zbornice je tudi glasovala za predlog glede zboljšanja razmer državnih diurnistov in za poddržavljenje severno-zahodne železnice; le liberalni Slovenci niso glasovali zanje, ker jih ni bilo — zraven. Kaj so jim ubogi diurnisti ali poddržavljenje železnice, da bi se ljudstvo ceneje vozilo?! Nekaj »nujnih« predlogov so poslanci na prošnjo vlade umaknili. — Dosedanji prvi podpredsednik Prade je odložil svojo čast. Na njegovo mesto so hoteli spraviti drugega podpredsednika Začeka, kršč. socialci posl. Pattaija; nemška ljudska stranka je izprva kandidirala posl. Baernreitherja, potem pa je nepričakovano postavila posl. Kaiserja, ki je bil tudi izvoljen. Slovenske stranke so oddale prazne glasovnice; ko je nastopil novi prvi podpredsednik, so Slovani in Vsenemci zapustili zbornico. — Češke stranke so se dogovorile, da se združijo za delovanje v državnem zboru. Ta zveza ima v prvi vrsti ta namen, da se vsako važnejše vprašanje pretresa v skupni parlamentarni komisiji in ondi odloči postopanje čeških strank v parlamentu. V ostalem ostanje češke stranke ločene kakor doslej. Na ta način bodo Čehi imeli velik vpliv v zbornici in bodo v zvezi z ostalimi slovanskimi strankami lažje ohranile protitežje nemški levici.

Ogrske ljudske stranke vodja, grof Ivan Zichy, je sklical za čas od 4. do 7. nov. v Budimpešto shod ogrskih katolikov. — Cerkveno-politiški zakoni so po primeroma zelo kratkem času sedanji vladi jeli presedati. Pokazale so se namreč teh zakonov občutljive posledice v državnih — blagajnah. Za spisovanje matic prej ni bilo treba šteti niti vinarja, sedaj so pa precej drage in povrh še nezanesljive. Zato bo min. preda. Szell izkušal premeniti brezverstvo

pospešujoči zakon o 'verski svobodi', in sicer stori to na ljubo protestantom, ki terjajo preosnove. Kat ljudska stranka je zadovoljna s tem; da se le kaj zgodi, naj že potem zavijajo, kakor hočejo. — Izida volitev je Szell prav vesel. Pravi da se je neov rano(!) pokazala ljudska volja, da se čuti dvakrat srečnega, ker vidi, da na Ogrskem uživa zaupanje samo (?) liberalizem in njegov program in je večina dežele

dala njemu prav, ne pa onim, ki so napovedovali vsakovrstna presenečenja. — Slovaki, ki so prišli v ogrski državni zbor, bodo v več vprašanjih skupno postopali s kat. ljudsko stranko. Sami so seveda precej osamljeni, ker ni pričakovati, da bi se mogočna Banffy-Szellova večina hotela ozirati nanje.

Na Hrvaškem bo pri volitvah od 6. — 9. nov. za deželni sabor složna nastopila združena hrvaška



† Dr. Leonard Klofutar, stolni prošt ljubljanski.

opozicija proti mažaronstvu. Ker je v prejšnjem saboru precej zadostila narodovim težnjam, je pričakovati, da bo le-ta oddal zanjo svoje glasove. — Prebivalstvo hrvaško se je zadnji čas jelo tako obilno izseljevati v Ameriko, da bodo siromašnejši kraji v deželi čez nekaj let prazni, če bo tako šlo naprej. Vlada izkuša izseljevanje omejiti, a zastonj, ker ne zna ali noče prijeti na pravem koncu. Bolje namreč ne bo, dokler ne prizna, da je sama kriva izseljevanju, ker ničesar ne stori za siromašno ljudstvo, da bi se moglo prehra-

niti na rodni zemlji. Menda ji je še to po godi, da ondi lahko naseli svoje mažarske žide.

Španska vlada bo prihodnje leto začela resno štediti. Z novim letom misli število vojakov znižati kar za 40 000 mož. Tako si prihrani lepe milijone, vojaštva ima pa za domačo potrebo še vedno dosti; zunaj ji tako ni treba ničesar braniti, ker ničesar več nima. Tiste milijone bo pa lahko potrošila.

Na Francoskem delajo kabinetu velike preglavice državne blagajne. Enoindevetdeset milijonov

frankov imajo primankljeja v proračunu za prihodnje leto. Razentega straši splošna stavka rudarjev. Parlament je bil sklican na 22. okt. Takoj v prvih sejah so seveda prišle na dnevni red prošnje, ki so jih vložile kongregacije za državno potrjenje. Tega trenutka se je vse frامasonstvo silno veselilo, ker imajo pri tem razni njegovi hlapci priliko udrihati po katoliški cerkvi in njenih ustanovah. Seveda bo zato Francija „rešena“ vseh stisk in nadlog.

Nemčija vztrajno nadaljuje izganjanje avstrijskih podanikov. Na kaj se neki pripravlja, da bi rada očistila državo drugih podanikov?

Dopisi.

Iz Cerovelj (I-stra.) — Za našo novo cerkev M. B. Vnebovzete so darovali (nabrano v Trstu na privatno prošnjo po blagorodni Gosp. Vekoslavi Valenčič):

Blagorodni gospod Kalister F. 60 K. Blag. gosp. Antonietta Sabec 20 K. Blag. gosp. Milka 10 K. Blag. gosp. Marija Dekleva 10 K. Blag. gosp. Dolenc 20 K. Blag. gosp. Emma Bartelj 6 K. Blag. gosp. Družina Abram 10 K. Blag. gosp. N. N. 10 K. Blag. gosp. Dr. Ribač 10 K. Blag. gosp. M. M. 4 K. Blag. gosp. M. S. 2 K. Blag. gosp. Marija Pretner 5 K. Blag. gosp. Virginija Godnig 10 K. Blag. gosp. Katarina Petrigne 1 K. Blag. gosp. N. N. 4 K. Blag. gosp. Agnes Pirovitz 1 K. Blag. gosp. Marija Grom 2 K. Blag. gosp. Žitko 5 K. Blag. gosp. Amalja Kerže 3 K. Blag. gosp. Kanobel 1 K. Blag. gosp. Hüty 4 K. Blag. gosp. Župančič Marija 1 K. Blag. gosp. Marija Klemenc 5 K. Darovali so še dalje: Blag. gospa Berta Valenčič c. k. poštarica v Cerovlju 10 K. N. N. iz Zužemberga na Dolenjskem 3 K. N. N. iz Boljuna v Istri 2 K. Skupaj 219 K.

Blagorodnim darovalcem in darovalkam naj predobri Bog na priprošnjo Prečiste Device Marije, patrone župne cerkve v Cerovlju, na tem in unem svetu obilno povrne! Priporočam nadalje rečeno župno siromašno cerkev, ker revica je skoraj gola in prazna, še drugim vsmiljenim srcem in častilcem Matere Božje.

Cerovlje (v Istri) dne 30. okt. 1901.

Blaž Dekleva
župnik

Iz Koč pri Postojni. Pri nas že močno slana brije in mraz pritiska; pa nam dosti ne stori, ker smo gorke krvi. Vse drugače posledice pa je imela tista slana, ki je padla dné 12. septembra. Pobralla je kar celo butaro „Rodoljubov“ in — ni jih več. Kdo je kriv, da se iz tega „Grdoljuba“ ne bomo več omike učili? Prinašal je tako temeljite nauke zlasti s cerkvenega polja! Zdaj pa je solnce omike zašlo in zopet bomo 6 let spali — do novih vo-

litev! — No pa vam nič ne zamerim, kočanski liberalci! Saj niso nič „koštali“; in „šenkanemu“ konju nihče na zobe ne gleda! Samo ta je bila žaltava, da vaši „Rodoljubi“ pri volitvi niti enega glasu niso pridobili; kot en mož smo korakali na volišče in soglasno smo volili g. Kreka in Drobniča. — Lahko bi še marsikatero rekli o naši mlekarni, kjer se mera za mleko nič kaj ne vjema z našimi domačimi merami; ali pa o naši šoli, kjer je „dober dan“ izpodrinil stari in častitljivi pozdrav „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ — pa bo morda nekaterim že to preveč! Pa o drugi priliki kaj.

Iz Rudnika pri Ljubljani. Mogoče da še noben dopis ni došel k Vam iz tega kraja, toda sedaj smo takorekoč prisiljeni nekaj spregovoriti. Do tega nas je pripravil dopisnik v „Sl. Narod“. Zdaj je mera prepolna, zato moramo našega učitelja Petriča nekoliko potipati za ušesa.

Tega človeka dolgo nismo poznali, sedaj pa vemo, da je prvi „Narodov“ dopisun. Svojo naravo pa je pokazal, ko je v „Narodu“ št. 211, z dné 14. septembra t. l. raztrosil med svet nesramne laži o našem gospodu župniku Gregorju Šlibarju. Ta naš učitelj je bil nekaj česa miren v svojem gnezdu, sedaj pa, ko se je že privadil, bi rad gospodaril nad našim g. župnikom in nad nami. Toda to ne gre tako hitro; zato bomo skrbeli mi, krščansko misleči možje.

Ta mož je v „Narodu“ pisal, da je g. župnik odbornik Šušteršičeve posojilnice, in da je mnogim tukajšnjim kmetom zvezal roke in noge; mi pa dobro vemo, da to ni res, da bi bil s tem komu zvezal roke in noge. Očita dalje, da g. župnik v svoji duševni zmožnosti ne zmore kaj posebnega. Mi pa izjavljamo, da mi za vse dobro vnetega g. župnika cenimo in ljubimo in jim tudi svoje otroke radi v poduk izročamo, tolikanj bolj; ker smo na lastna učesa slišali pohvalo prevzvišenega knezoškofa, ob času sv. birme: „Rudniški otroci so v sv. veri prav dobro poučeni.“

Vprašamo tudi našega učitelja, kje je naletel na tistega, ki je živega mačka pekel in petelinu iztaknil oči, da ga je učil plesati kolo; o tem tu nihče ne vé, njemu se je najbrž kaj takega sanjalo.

Grdo sumničenje je tudi o dekli Mani, o kateri pravi, da je imela neomejeno oblast nad župnikom; v resnici pa je imela le toliko oblasti, kakor vsak pošten posel; prizadejala pa ni nikomur nič.

Kako resnicoljuben je ta napredni dopisnik, se vidi tudi iz tega, da trdi o „mežnarčku“ ki je lansko leto služil v farovžu, da je bil star 15 let; v resnici pa je bil star čez 17 let (r. 16. aprila 1883.) in je bil krepkejše postave, kakor jih je mnogo pri vo-jakih.

Zabavlja tudi nad župnikovimi obiskovalci, kateri prihajajo k njemu včasih po opravih tudi zvečer. Ali mar menite, visokorodni razširjevalec „Narodove“ omike, da se je treba morebiti pri vas oglašati tistim, ki hočejo vstopiti v farovž? Tudi se spodtikate nad njegovimi poti, katere imenujete „pesuh“. Naš g. župnik so odbornik pri ljudski posojilnici in pri vinogradniškem društvu; tak posel pa je že sam po sebi združen z mnogimi poti; to vemo mi; sevó, Vi tega vedeti nečete.

Pred nedavnim časom ste zabavljali nad našim spoštovanim gosp. Lenčtom, zdaj pa zabavljate nad g. župnikom in tudi nad nami — toda mi vam povemo: Janez, Vi nam gospodovali ne boste. Niste mož za to. Stakimi lažmi in sumničenjem čez g. župnika in zabavljanjem proti nam ste si sami uničili svoj ugled. Naposled odločno protestiramo, da bi bili mi kaki strahopetni kimovci, kakor nas vi imenujete in svetujemo vam: hodite lepo v šolo, ljudi pa pustite na miru!

Sledi 46 podpisov rudniških posestnikov; če treba, se tem pridružijo do malega vsi.

Iz Senožec. V tukajšnji senožeški fari se je obhajal sv. misijon od 10. do 18. oktobra. To sicer ni nikaka posebna novica, ker sv. misijoni se vrše po vsi deželi, vendar za Senožce je bilo to nekaj posebnega, ker najstarejši ljudje še ne pomnijo sv. misijona. Senožce doslej niso najbolj slovele po svoji gorečnosti za čast božjo in sv. cerkev, zato je bil sv. misijon tukaj tem bolj potreben. Res, da so pri nas nekateri strašili ljudi pred misijonom in ljudje so jim verjeli, ker marsikdo ni vedel, kaj je to in tako se je posrečilo tem „nekaterim“ doseči, da je bila cerkev prve dni bolj prazna. A dobro tukajšnje ljudstvo je po prihodu misijonarjev gg. Mih. Klančnika, Iv. Pedička in Fr. Birka hitro spoznalo, da so bile govorice proti sv. misijonu in misijonarjem napačne in da so prišli v Senožce z misijonarji goreči apostolski možje, ki so prinesli ljudstvu pravo srečo.

Z veseljem in gorečnostjo so se udeleževali ljudje sv. misijona — ne sicer v začetku —, a toliko bolj zadnje dni. Marsikdo, ki je bil res potreben sprave z Bogom, je zadobil v teh dnevih mir in srečo, katero je poprej zastonj iskal v zmotah sedanjega brezvernega časa. Kaj veličastna je bila sklepna misijonska procesija. Take Senožčani še niso videli. Cvrsti mladeniči iz Senožec so nosili in spremljali kot „častna straža“ misijonski križ, katerega so res lepo okrasila tukajšnja dekleta. Ko smo jih videli tako lepo število v belih oblačilih in s svečami v rokah pri slovesni procesiji, se nam je nehote zazdelo, da so ta mlada in bogoljubna dekleta iz „Marijine družbe“. Toda zmotili smo se. V

Senožecah še ni bilo prilike za tako Marijino družbo. Vendar jim mora vsakdo za njih hvalevredno in bogoljubno gorečnost priznati vso čast in hvalo.

Ta za prebivalce senožeške fare tako slovesen dan je tudi naš priljubljeni g. župnik Ign. Okorn obhajal svojo zlato mašo. Kako smo mu hvaležni farani zlasti ta dan želeli, da bi mu Bog dal učakati še mnogo let zdravemu in srečnemu v veselje vsem faranom!

Ganiti mora človeka, ko sliši, kako je tukajšnje ljudstvo hvaležno gg. misijonarjem. „Kaj tako lepega in koristnega še nismo doživeli.“ „O da bi kmalu zopet prišli misijonarji“, tako slišiš govoriti vse vprek. Celó nasprotniki sv. misijona so morali utihniti in priznati, da tak vesel sad, kakršnega je obrodil sv. misijon, more obroditi le vera katoliška, le vera sv. križa.

Dobro tukajšnje ljudstvo, prej tako zaslepljeno in mlačno, je zdaj spoznalo, kako velika dobrota je sv. misijon in kje je treba iskati prave sreče in rešitve in marsikdo še ni doživel veselejših dni. — Bog daj, da ostanejo sadovi trajni!

Iz Orehovca pri Kostanjevici. V nedeljo 13. okt. se nam je vendar enkrat izpolnila srčna želja, katero smo gojili že dalje časa. Prezviseeni naš gospod knezoškof so se ob času birmovanja v Kostanjevici potrudili v svoji ljubezni k nam, da so se prepričali, jeli kapela, katero smo zidali pred nekaj leti, pripravna za opravljanje najsvetejše daritve ali ne. V naše največje veselje so dovolili in v nedeljo 13. t. m. so kapelo blagoslovili preč. g. dekan iz Št.-Jerneja v navzočnosti domačih duhovnov.

Kapela je postavljena na č. M. B. rožnenske. Ukusno je zidana in stoji na sredi vasi tik ceste na prav pripravnem prostoru. Veliko je bilo zbranih ljudi, domačih in tujih, ki smo se veselili tega izvanrednega dogodka. Marsikaterega domačina oko se je oziralo polno zaupanja k M. B. in to upanje je napolnilo njegovo srce z nekim ponosom in hvaležnostjo, da imamo svojo Mater v svoji sredi.

Dal Bog, da bi ne pozabili svoje preljubne Matere, ker potem smo gotovi, kakor so preč. g. dekan v svojem govoru povdarjali, da nas tudi ona ne zapusti. Slovesnost se je prav lepo izvršila; k temu so tudi pripomogli pevci iz Kostanjevice in pa oddelek meščanske godbe.

Bog povrni vsem, ki so pripomagali k temu, da se je kapelica zidala, v prvi vrsti sedanjemu oskrbniku Janezu Bersanu pa Jožefu Jenžkovcu ter njegovi ženi Ani, ki sta kupila zvon in oskrbela brezplačno vsan mizarska dela.

Kapela je lepa, a manjka še marsikaj, da se bo mogla opravljati v njej v lastni opravi najsvetejša daritev. Zlasti bi radi napravili večje zvonove,

da bi vabili Marijine častivce k sv. maši. Obračamo se zato tem potom do cerkvenih predstojnikov, ako bi imeli kake stare še rabne zvonove na prodaj. Teža enega naj bi bila okoli dveh centov, drugega en cent! Ponudbe in naznanila naj se pošiljajo na cerkveno predstojništvo v Kostanjevici!

Iz kranjske okolice — po volitvah. Od raznih strani dobivate poročila, kako se je volilo. Ker tudi okoličani mesta Kranj nismo bili zadnji, marveč skoro prvi, se že smemo nekoliko pobahati. Kako se je tisti „Gorenjec“ v Kranju (ki pa ni pravemu Gorenjcu čisto nič podoben), repenčil pred volitvami, češ: vse naše, vse naše! Toda volitve so prišle in smleški baron je dobil v treh sodiščih, samo 213 glasov, v kranjskem okraju nekaj malega čez 100, celo v Smledniku samo 9 glasov: kandidata katoliške narodne stranke sta dobila glasov v kranjski okolici več ko desetkrat toliko. To je „glorja“ „Gorenjčeva“! Iz tega spoznamo, koliko resnice je iskati pri tem listu.

Gotovo je to veselo znamenje, da je ljudstvo na prelepi kranjski planoti tako verno, da noče od tistih liberalnih nauk, ki so kmetu v največjo pogubo, čisto nič slišati. Pa veselo je znamenje tudi, da je katoliška stranka tudi v Kranju dobila več glasov, kakor smo pričakovali. Kdor ima kaj ljubezni do vere in cerkve, pač po vesti ne more podpirati tiste divje gonje, katero so pričeli dr. Tavčar in privrženci v naši deželi. Zadnje volitve so pokazale, da se pričanja svetliti tudi v Kranju. Kranjci, vsi ki ste dobre volje, pogumno dalje! Saj to je tudi najbolj pametno za mestno prebivalstvo, ki je vedno v tesni dotiki z ljudstvom iz okolice, ki iz dna svoje duše obsoja ves liberalizem. Ali naj se stavijo kranjski trgovci in gostilničarji do cela v nasprotje tistim, od katerih imajo glavne svoje dohodke? To so menda tudi nekateri trgovci in gostilničarji vpoštevali, in da bi ne bilo zamere ne na desno, ne na levo, in od nobene strani škode v žepu, zato niso šli volit. Previdno in prebrisanost je to; s tem so pač pokazali, da vedó, da so trgovci, pozabili pa so, da so katoličani. Če bi bili ljudje zmeraj in povsod taki, ne bi imeli nobenega svetnika v pratiki. O katoliška zavest! kje si?!

Vše pa nam niso tudi take žalostne izjave nekaterih kranjskih volivcev, ki so na predrzen način zasmehovale katoliško gibanje. Tako ravnanje Kranjcem ne bo prav nič koristilo. Kako bote za svoje proticerkveno mišljenje Bogu odgovor dajali? To je vaša stvar in ne majhna stvar. A jedno, gospodje veletržci, ne prezrite: da ste s kmečkimi žulji gradili svoje palače in si napolnili svoje blagajne. Dosti je, da imate od kmeta dobiček, velik

dobiček; kmetje to dobro vedó, zato si ne pustite za nameček še zasmehovati svoje vere.

Zadosti je, da mi od vas drago kupujemo in mi vam po ceni prodajamo; bodite s tem zadovoljni in pustite nas v miru, drugače se zna zgoditi, da vas mi pri miru pustimo!

Slovenski novičar.

K zaroki hčerke pokojnega prestolonaslednika Rudolfa. Hčerka pokojnega prestolonaslednika Rudolfa, nadvojvodinja Elizabeta, se je torej zaročila s princem Otonom Windischgrätzom. Mladi ženin je iz vrle katoliško misleče plemiške rodovine. Zato to zaroko pozdravljamo z veseljem. Ženinov oče je visokorodni knez Ernest Windischgrätz, ki ima svoje posestvo na našem lepem Bledu in je bil tudi že slovenski državni poslanec. Knez Ernest Windischgrätz je svoje neustrašljivo katoliško prepričanje pokazal tudi, ko se je udeležil II. slovenskega katoliškega shoda. Temu odličnemu katoliškemu možu, ki bodi vspodbujajoč vzgled našim možem, je k zaroki visokorodnega njegovega sina z avstrijsko princezino, unukinjo našega cesarja, čestital tudi izvrševalni odbor naše katoliško-narodne stranke. Na to čestitko sprejel je dr. Šusteršič od svetlega princa Ernesta Windischgrätza zahvalno pismo, v katerem pravi: „Prosim, da katoliško-narodnemu strankinemu vodstvu sporočite mojo najprisrčnejšo in najiskrenejšo zahvalo za tako prijazna in iskrena voščila, zatrjujoč, da sem vedno sledil svojim simpatičnim čustvom za katoliško ljudstvo na Kranjskem, s kojim hočem tudi v bodoče ostati v edinstvu. To je res lepa zahvala, na katero so lahko ponosni vsi katoliško-narodni Slovenci.“

† **Stolni prošt dr. Lenart Klofutar.** Dne 26. oktobra je nenadoma umrl v Ljubljani stolni prošt dr. Klofutar. Dosegel je starost 82 let, vendar je umrl nepričakovano, ker je bil prav do zadnjega izredno krepak na duhu in telesu. Sicer je tožil zadnje dneve, da ga nekaj tišči v prsih, a je bil v soboto zvečer po navadi vesel ter se je okoli osmih poslovil od domačih in odšel v svoje sobe, rekoč, da gre domov. Ob desetih pozvoni postrežnici, kateri med težkim dihanjem in hropenjem, kliče Jezusa in Marijo na pomoč, reče, da bo umrl, ker se ne more odkašljati. Precej pokličejo kanonika Kajdiža, ki biva v isti hiši, da mu podeli sv. odvezo;

kmalu nato prihitita generalni vikarij Flis in stolni župnik Erker, ki ga mazili s sv. oljem. Med tem pa je prošt Klofutar že preminol. V pol ure je bil prestan smrtni boj in dokončano dolgo življenje, življenje marljivega, neutrudno do smrti delujočega duhovna. — Rojen l. 1819. v Tržiču — in Tržičan je ostal pokojnik do smrti — šolal se je doma in v Ljubljani. Po dovršenih bogoslovnih vedah v semenišču šel je na Dunaj kjer je napravil doktorat iz bogoslovja ter kot mlad doktor precej bolehen nekaj časa kaplanoval v Dobu in Šmartnem pri Kranju, kmalu nato pa je bil imenovan za bogoslovnega profesorja v ljubljanskem semenišču ter je to profesorsko službo opravljal nad 40 let, dokler ni bil l. 1888 imenovan za stolnega prošta ljubljanskega. Bil je 25 let direktor bogoslovnih nauk in blizo toliko let član dež. šol. sveta. Kot profesor je tudi spisal več bogoslovnih, v svojo stroko spadajočih učnih knjig. Odlikovan je bil za svoje delovanje s Franz-Jožefovim redom, z redom železne krone in s častno spominjsko zaslužno svetinjo. — Pokojnik, čegar sliko prinaša „Domoljub“, je bil mož svoje dobe, duhoven brezmadežnega, redovitega življenja, dobrohoten in postrežljiv za vse, ki so pri njem iskali sveta in pomoči, iz duše vdan Bogu in cesarju, v nastopu resen in ponosen, v občevanju ljubezniv in domač, skrajno gostoljuben in za uboge radodaren. Kdor ga je bližje poznal, moral ga je spoštovati in ljubiti. Svetila mu večna luč!

Kako liberalni poslanci skrbе za ljudstvo. Te dni, ko je bil v državnem zboru na mestu nujni predlog češkega poslanca Kaftana za podržavljenje severno-zahodne železnice, ne enega liberalnega Slovence ni bilo v zbornici. „Slovanski centum“, v katerem so naši katoliško narodni poslanci, je s svojimi glasovi rešil predlog in zapečatil poraz liberalne levice. Če bi šlo po liberalnih Slovencih, bi bila pa liberalna levica zmagala. In vendar se je šlo za v e l e v a ž e n predlog — za nadaljni korak na poti podržavljenja železnic, ki se morajo v prid ljudstvu polagoma vse iztrgati iz privatnih rok. — Poleg tega so še Kaftanov predlog strastno pobijali liberalni in nacionalni Nemci baš z n á r o d n e g a stališča — toda kaj briga liberalne Slovence narodnost? Slovenskega liberalnega poslanca, ko se je glasovalo o tem predlogu, ni bilo ne enega v zbornici, nemški liberalni poslanci pa so glasovali proti, a so vsled čuječnosti naših poslancev ostali v manjšini. Tako skrbе liberalci za ljudstvo! Našim katoliško-narodnim poslancem čast!

Občni zbor „Slov. Katol. društva za kamniški okraj“ se je vršil v nedeljo dne 13. oktobra v Kamniku jako sijajno. Po otvoritvenem govoru predsed-

nika homškega župnika Bernika, po tajnikovem in blagajnikovem poročilu sta se oglasila k besedi državni in deželni poslanec Pogačnik in deželni poslanec Mejač, ki sta oba s svojima govoroma žela splošno odobravanje. Na predlog gospoda predsednika Bernika se je naposled sprejela resolucija, ki izreka željo po združitvi v dveh klubih ločenih državnih poslancev.

Luteranska agitacija. Okolu Podutika se je klatil nek človek, ki je za denar usiljeval luteranske knjige. Ker ni hotel knjig nihče kupiti, je mož dajal knjige zastonj in jih trosil po raznih potih. Krščanski Slovenci! Nabrusite tem apostolom peté, da bodo pomnili!

Za župnijo Kočevje je prezentiral knez Karol Auersperg č. g. Ferdinanda Erkerja, kapelana v Št. Vidu nad Ljubljano.

Od doma pobegnil je Franc Šinkovic iz Ljubljane, star deset let. Deček ima modro čepico, je bolj majhne postave in širok. Pobegnil je iz strahu pred šolo. Kdor ve zanj, naj to naznani ljubljanski policiji.

Dr. Ferjančič — konsumar. Dr. Ferjančič je v državnem zboru rohnal proti konsumom na Kranjskem. Toda kako grdo početje je to, spoznamo iz tega, da je isti dr. Ferjančič sam član uradniškega konsumnega društva v Ljubljani! Letno poročilo ljubljanskega konsumnega društva našteva letos med člani poleg Jakoba Dimnika in drugih učiteljev liberalcev tudi dr. Andreja Ferjančiča in ljubljanskega župana Iv. Hribarja. Torej sebi privošči liberalna gospoda konsume. samo tebi, ubogi kmet in delavec ne!

† **Jakob Alešovec.** Dne 15. okt. je umrl v deželni bolnici v Ljubljani po dolgem trpljenju Jakob Alešovec, slovenski pisatelj in časnikar v 58 l. svoje dobe. — Nepozabne zasluge si je pridobil z izdavanjem šaljivega lista „Brenclja“. Bil je svoj čas najdelavnejši slovenski časnikar. Mnogo je delal pri „Novicah“ in pri „Slovcu“, v čegar uredništvu je bil nekaj časa. Njegove igre so svoj čas vedno napolnjevale slovensko gledališče. Mnogo je pretrpel radi narodne stvari po ječah, ki so mu oslabile oči. Naj v miru počiva!

† **Anton Hvalica,** dekan v Št. Petru pri Gorici častni konzistorijalni svetovalec, goriškega okraj. šol. sveta član, je umrl dne 23. pr. m. po kratki bolezni (pljučnici) previden s sv. zakramenli. Pokojnik je bil rojen 1834. Šolal se je v Gorici. V mašnika je bil posvečen dne 22. sept. 1861. Služboval je kot kaplan na Libušnjem in v Tolminu, kot vikar v Logu in na Drežnici in zdaj kot župnik in dekan v Št. Petru pri Gorici. Povsod, koder je služ-

boval, je bil priljubljen. V svojem zasebnem življenju je bil skromen, pa vedno zelo vesel in šaljiv. Njegova gostoljubnost in radodarnost je bila obče znana. Ubogim je bil dober oče, dobrodušnim zavodom v Gorici velik dobrotnik. Svetila mu večna luč!

Kaj je s stoletno pratiko za dvajseto stoletje? Na mnoga vprašanja odgovarjamo, da se pridno tiska in bo v zalogi „Katol. tiskovnega društva“ izšla vsaj do Božiča t. l. Ne bo kakor prejšnja po nemški izdelana, ampak lepo, velekoristno izvirno slovensko delo iz večšega učenega peresa.

Hranilnica na Jesenicah je začela poslovati. Že z začetkom smo prav zadovoljni. Načeluje posojilnici posestnik Lovro Baloh, v odboru pa so posestniki: Ferjan, Mežik, Noč, Rožman, župnik Šinkovec in kaplan Škrjanec.

Kurz „Gospodarske zveze“. Drugi ponavljalni kurz za knjigovodstvo hranilnic in posojilnic in kmetijskih društev bo drugo polovico meseca novembra.

Medvedje so jeli obiskovati nekatere kraje na Dolenjskem. Opazili so dve posebno veliki samici z mladičema, blizu Sel pri Šumbregu pa dva samca. Škode zveri dosedaj še niso povzročile nobene.

Za pogorelce v Dobličah so poslanec Pfeiffer in tovariši v zbornici nujno predlagali, naj vlada dovoli izdatno podporo. — Kakor znano, je 4. pr. m. ogenj uničil šestim gospodarjem vsa poslopja, mnogo obleke in desetero glav živine ter jim naredil 17.500 K škode. Zavarovani so bili le za neznatne svote.

Ciga a Bogom. Helda, brata Sim. Helda, ki je bil minulo jesen v Nov. mestu obešen, morilca nekako pred poltretjim letom blizu Krke s sekiro ubitega kmeta, so dne 15. pr. m. pritirali v novo-meško ječo. Zasačila ga je blizu Ogulina hrvatska žandarmerija. Cigan, ki je zakrivil še mnogo več hudobij, nego njegov brat, je kakih 30 let star, majhen in slaboten. V sedanjem novem bivališču je uklenjen na rokah in nogah, ker se je bati, da nevarni hndodelec znova ne uide zasluženi kazni.

Vinska trta. Dva izabelina trsa sta pri posestniku Valentinu Štelcar, v Kraljevcih, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, tako bogato obrodila, da se je nabralo na prvem 198, in na drugem 590 grozdov. Mošt se prodaja po 8, 10 do 12 kr. liter.

Prijatelji razglednic. — Kogar veselijo razglednice, naj piše iz dotičnega kraja domačo razglednico Josipu Štelcarju v Kraljevcih, pošta Cerkevjak v Slov. goricah. Pošiljatelj potem dobi v zameno krasno razglednico od Sv. Jurija ob Ščavnici, ali pa katero izmed tamošnjih sosednih župnij, kakoršno si želi!

Družinska pratika za leto 1902 je ravnokar izšla v še lepši izvršitvi in z mikavnejšo vsebino od

vlanske. Naročniki in braveli „Domoljubovi!“ *Zahtevajte pri trgovcih edino le „Družinsko pratiko“, katera se dobiva v trgovinah v mestih in na deželi.*

Domača knjižnica.

Že dolgo se nisem oglasil, da bi „Domoljubovim“ čitateljem priporočal dobrih knjig v nakup. Vendar toliko se pa še spominjam, da sem svojemu ljubljencu — Krištofu Šmidu — čigar spise sem svoječasno tako nujno priporočal, nekaj pa le dolžan ostal. Iz Krajčeve zaloge v Novem mestu sem priporočal, če se prav spominjam, samo 10 knjig, pa bi jih bil moral 11. No, da mi ta nesreča ne bo brez sreče, je poskrbelo „Katol. tiskovno društvo“, ki je te dni izdalo prelepo knjigo „Roza Jelodvorska“ v tretjem popravljenem natisu. Tako imam zdaj priliko, da kar hkrati pohvalim in priporočim dve prelepi Šmidovi knjigi. Vi pa uvažite mojo sodbo in — naročajte, pa še drugim priporočajte!

Krištof Šmid: Najboljša dedščina — Leseni križ. Posl. P. Florentin Hrovat. „Spisi“ XI. zvezek. Novo mesto 1896. J. Krajec. Cena: mehko vez. 40 v, v kart. 60 v. — To je izborno berilo za slehernega, bodisi otrok ali kdorkoli. Vsaka šolska in farna knjižnica naj bi imela po več izvodov te zlate knjižice. Prva povest ima to-le vsebino: Volmarjev praded je bil skril ob prihodu sovražnikov svoje denarje in dragocenosti s testamentom vred v svojo klet v skrivno odprtino, ki jo je dal s kamni zazidati. Pošteni zidar, ki je bil to izvršil, je prišel čez več let kot slep in ubožen starček v isto mesto in po previdnosti božji v isto hišo. Ob ljubeznivi postrežbi ozdravi in pové Volmarjevim za skriti zaklad. Tudi ozdravljeni zidar je bogato obdarovan. Pa kako pristrčno lepo je znal vse to opisati Krištof Šmid! — Drugi povestici pa je takale snov: Terezija grajščakova vdova, zagleda v cerkvi sirotico, pošteno Zofiko, ko je Marijo zaupno prosila, naj ji bo zanaprej mati, ker se ne vé sama kam obrniti. Gospa jo vzprejme za svojo in jo skrbno pa preprosto vzgoji. V poslednji volji ji zapiše tudi precejšnjo doto s pristavkom, da si sme iz ostale zapuščine še izbrati, karkoli hoče. Zofika si izbere lesen križ, ki ga je posebno čislala pokojna gospa. Pozneje se Zofika omoži, a pride v hude zadrege. Tolaži jo križ, pri katerem zapazi pri goreči molitvi nekaj — blišččega — v lesenem križu prekrasen dragocen križec, res zaklad, ki je rešil družinico skrajne bede. Lahko si mislite, kako je znal Krištof Šmid mojstersko izdelati vse to.

Krištof Šmid. Roza Jelodvorska. Tretji popravljeni natis. Založilo „Katol. tiskovno društvo“ Tiskala Katol. tiskarna v Ljubljani. 1901. „Spisi“ XII. zvezek. Cena: mehko vez. 60 v, kart. 80 v. — Vsebinska te krasni knjigi je v kratkem taka-le: Vitez Častimir Jelodvorski je bil po smrti svoje preblage soproge Matilde napaden po svojem sovražniku vitezu Strašimiru s Smrečnika in odpeljan v ječo. Njegova blagosrčna hči Roza ubeži, in dobi zavetje pri hvaležnem oglarju Jakobu in misli le na to, kako bi mogla zopet videti in oprostiti zaprtega očeta. Slednjič se ji

posreči; v smrečniškem gradu dobi službo pri vratarju; po svoji pridnosti in krotki potrpežljivosti se toliko prikupi, da se ji isroče celó ključi od ječe; tu spozna svojega očeta in mu ljubeznivo streže; nekega dne reši iz globokega vodnjaka edinega sina Strašimirovega; to blagodušno in junaško dejanje, podpirano po milih prošnjah rešenega otročiča in njegove bogoljubne matere, omeči srce trdemu vitezu, da odpusti Rozinemu očetu, mu da prostost in povrne graščino jelodvorsko. Okrog tega ogrodja je tako lepo razvrstena ganljiva in podučna povest, kakor zna le Šmidovo nedosegljivo pero. Jako dobro delo je torej storila „Ničmanova“ prodajalna, da je to dragoceno knjigo, ki je bila v drugi izdaji že pošla, dala zopet na svetlo, in sicer vso predelano v gladkem prevodu in lepem natisku; zakaj ravno trd jezik in slab tisk je kazil poprejšnjo izdajo. Zato svetujem, naj bi povsod, kjer imajo že staro izdajo, zamenjali z le-to novo, res izdatno popravljenjo.

Lietnica uredništva. — J. Cv., posestnik v Orehovcu: O isti stvari smo že nekač dni pred Vašim dopisom prejeli poročilo in je takoj dali v tiskarno. Pa drugič kaj! — J. Št., Kraljevci: Pošljite včasih kako poročilo, Vam bomo hvaležni; a vse naj bo kratko pa jedrnat. Sliko Vaše župnijske in podružne cerkve s prav kratko zgodovino, ako nam pošljete prihodnje leto! Zdravi! — Vse cenjene dopisnike pa prosimo, da pri dopisih naznanijo tudi svoje pravo ime (sevéda samó za urednika), sicer si mora dopis poiskati svoj prostor v košu!

Pri našem odhodu v Ameriko še en pozdrav prijateljem in znancem. 441 1-1

Franco Klančar, Josef Tekavo
in **Franco Tekavo**

Iavorje, dné 5. novembra 1901.

Tržne cene v Ljubljani

od dné 6. okt. do dné 12. okt

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	30	Pšenična m. 100 kg.	27	30
„ „ II. „	1	15	Koruzna „ „	17	—
„ „ III. „	1	10	Ajdova „ „	27	8
Telečje meso „	1	30	Fizol, liter „	—	24
Prasičje „ sveže	1	50	Grah, „ „	—	50
„ „ prek.	1	70	Leča, „ „	—	20
Kostrunovo meso	—	80	Kaša, „ „	—	20
Maslo „ „	2	40	Ričet, „ „	—	—
Surovo maslo „	2	—	Pšenica „ 100 kg	18	—
Mast prasičja „	1	50	Rž „ „	13	—
Slanina sveža „	1	30	Ječmen „ „	16	—
„ „ prekajena	1	60	Oves „ „	15	20
Salo „ „	1	30	Ajda „ „	13	—
Jajce, jedno „	—	8	Proso, belo, „	16	—
Mleko, liter „	—	20	„ navadno „	15	20
Smetana liter „	—	80	Koruzna „ „	13	—
Med „ „ kg	—	80	Krompir „ „	4	20
Krompir „ „	—	—	Drva, trda, sečenj	9	—
Pištanec „ „	1	20	„ mehka, „	5	60
Golob „ „	—	40	Seno, 100 kg „	5	80
Raca „ „	—	—	Slama, „ „	6	4
Gos „ „	—	—	Stelja „ „	—	—

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 21. novembra 1901 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj,	26. oktobra	31	18	22	20	51
Gradec,	20. oktobra	81	55	27	35	2
Lince,	19. oktobra	1	10	83	66	55
Trst,	31. oktobra	1	22	4	80	70

Tvrdka R. MIKLAUC

v Ljubljani, Spitalske ulice št. 5

naznani, da je že popolnoma založena z

Jesenskim in zimskim blagom.

Posebno omeni o svoji jako veliki **sukneni za ogi za moške, kakor kamgarn, štof, ševijot, gorenjsko sukno i. t. d.**, katero blago prodaja po krojaških cenah, toraj cenejši kakor povsod drugod.

Omenim nadalje tudi, da je v zalogi najnovejše blago za ženske obleke v vseh barvah in cenah od 30 kr. naprej. Tudi imam prav lepe **parhete, kambrike, kotenine, ovilj za postelje, koe, odeje i. t. d.**

V vseh vrstah **rut** vedno zadnje novosti. Toraj povabim sl. občinstvo na nakup, da se priča o posebno ugodnih cenah, o dobrem blagu in prijazni postrežbi.

Spoštovanjem

410 4-5

R. Miklauc.

MOKA! Podpisani priporočam sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo lepe **pšenične moke** in otrobov. Imam vedno tudi svežo **ajdovo moko** brez riževe primesi, **rženo** in **koruzno moko**. Prodajam na drobno in na debelo. Na deželo pošiljam vreče po 50 **kg** proti povzetju. Vse po najnižji ceni. Uzorci in ceniki so franco na razpolago. Postrežba zanesljiva. Trgovcem in društvom dovoljujem znižane cene, tudi drugim pri večjih naročilih.

Franco Zorec,

430 (3-2)

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 23.

Poslano.

Gospodu **Janezu Mahoriču** rad potrjujem, da je lahko mogoče, da sem se v znani mu zadevi motil v osebi, posebno ker ne vidim dobro.

Idrija, 3. novembra 1901.

442 1-1

Ivan Brus, c. kr. pisar.

Domača poštena trgovina.

Cene so najnižje in poštene.

Cešnik & Milavec

Špitalske (Lingarjeve) ulice
Ljubljana.

Priporočata slav. občinstvu pri nakupovanju jesenskih in zimskih oblačilnih potrebščin nju veliko zalogo za ženske obleke, kakor najnovejše volneno, pol volneno, loden, i. dr. pisano in gladko v vseh modnih barvah in uzorcih. Novosti v perlinih porhetih, popolnoma volnenim porarejenih uzorcih.

Zamoške velika izbira vsakovrstnega sukna: štofa, kamgarna, ševiota itd. Zenilaste, svilnate, volnene rute in serpe najnovejše kar je za dobiti.

Pletene (štrikane) in suknene ogrinjalke.

Postrežba zanesljiva.

417 3-3

Ivan Kordik v Ljubljani

Prešernove ulice št. 10—14.



Priporočata vsake vrste drobne na debelo in drobno, posebno potrebščine za črevljare, krojače, sedlarje.

Jedilno orodje posebno za gostilničarje: nože in vilice 12 parov od K 3.— naprej; žlice cinaste tucat od K 2.40 naprej; žlice aluminium tucat od K 4.— naprej; žlice alpaka tucat od K 9.— naprej; za kavo tucat od K 1.20, 2.20 in 4.40 naprej. 413 6-5

Velika izbira vsake vrste špaga, posebno nizka cena za večje odjemalce.

Kamnoseška dela.

Podpisani se priporočata p. n. občinstvu za naročila na razna kamnoseška dela, kakor:

nagrobne spomenike, podstave in oklepe vrat, stopnice itd.

iz različnih vrst kamna. Prodajam tudi

kamen za zidanje

iz lastnega kamnoloma. Vse ceneje kot drugod.

Fr. Kunavar, kamnosek
v Dolnicah, štev. 1
pošta Št. Vid na Ljubljano.

425 3-3

Trgovina z železnino

Andr. Druškoviča naslednik

VAL. GOLOB

Mestni trg 10 Ljubljana Mestni trg 10
priporočata poljedelske stroje, 305 (20—14)
mlatilnice in slamoreznice,
najboljše tovarne, močne pluge, roman in portland cement, štorje in strešni klej, nepremičljive plahute za vozove, peči, štedilnike nove vrste, tehnične, uteže, mesoreznice, gumnate cevi, pipe, ventile in drugo opravilo za gostilničarje, velika zaloga kuhinjske posode, vsakovrstne električne varjene verige, vsakovrstno orodje in sploh vse v to stroko spadajoče predmete po ugodnih cenah. — Velika izbira pristno pozlačenih nagrobnih križev.

Ceniki križev na zahtevanje brezplačno!

Zobozdravniški in
* * tehnični atelje.

Ruvanje zob s kloretilom, dušikovim oxydulom (Luftgas) itd. — Piombiranje zob z zlatom, porcelanom in drugimi sredstvi. — Zlate krone in spone, zobovja iz kavčuka, aluminija in zlata.

426 6-3 **Zobozdravnik**
Dr. Rado Frlan
Ljubljana, Špitalske ulice 7. 1.
Ordinira od 9.—12. ure, od 1.—6 ure. Za uboge brezplačno ruvanje zob od 8.—9. ure zjutraj.

Največji izbor:

Skrbno izdelovanje

Popravila

Preobleke

Najnižje cene.

L. Mikusch
tovarna delnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

(41-91)